

Stanowisko Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej
w sprawie
**procedowanej ustawy z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy
o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw
(druk senacki nr 494).**

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskie, po zapoznaniu się z treścią ustawy z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw, wnosi do ustawy następujące uwagi i wnioski:

Związek zauważa, że niniejsza ustawa jest integralnie związana z projektowanymi zmianami w regulacjach dotyczących podatków dochodowych w ramach Programu Polskiego Ładu. Proponowane zapisy opiniowanej ustawy mają niwelować negatywne skutki dla samorządów z tytułu spadku w dochodach z podatków PIT i CIT od roku 2022. Projektowane przepisy zmian ustaw podatkowych będą skutkować prawie 26% spadkiem dochodów samorządów z tytułu udziału w podatku PIT w 2022 roku. W ten sposób samorzady w ciągu 10 lat, wg projektodawców zmian, zostaną pozbawione 145 mld zł dochodów z udziału w PIT. Szacowny spadek dochodów gmin wiejskich w 2022 roku to 2,44 mld zł, a gmin miejsko-wiejskich 2,22 mld zł. Łącznie gminy z obszarami wiejskimi stracą ponad 44 mld zł w ciągu dekady z tytułu dochodów z udziału w podatku PIT.

Strona samorządowa, na etapie konsultacji projektu rządowego niniejszej ustawy, wносиła szereg uwag i propozycji zmian, które były istotne dla kształtowania się finansów samorządowych przez wiele najbliższych lat. Jednak ekspresowe tempo procedowania przez Sejm i uchwalenia ustawy nie pozwoliło na uwzględnienie naszych uwag i propozycji. Ze względu na fakt, że niniejsza ustawa będzie przez wiele najbliższych lat determinowała poziom dochodów samorządów, w tym samorządów na obszarach wiejskich, postulujemy i prosimy wszystkie strony procesu legislacyjnego o wprowadzenie dwóch najistotniejszych zmian w ustawie:

1. Podwyższenie wyjściowej kwoty referencyjnej na rok 2022, o której mowa w art. 19 pkt. 1 w zakresie zwiększenia jej części dotyczącej kwoty dochodów JST z tytułu udziału w PIT do kwoty **63 mld zł**, - w podziale na: gminy 48 229 mln zł, powiaty 12 857 mln zł, województwa 1 944 mln zł. Kwota referencyjna po proponowanych zmianach na rok 2022 będzie wynosić **73 446 mln zł**, gdzie wg dotychczasowych zapisów w ustawie kwota referencyjna wynosi **69 946 mln zł**.

Obecna kwota referencyjna części dochodów z PIT (**59 530 mln zł**), przyjęta w ustawie, została określona na podstawie projektowanych dochodów z PIT w Wieloletnich Prognozach Finansowych samorządów na rok 2022 wg stanu na 05.05.2021 r. Bazą dla prognoz dochodów z PIT na rok 2021 dla Ministerstwa Finansów oraz danych makroekonomicznych był rok 2020 – rok skutków pandemii w wyniku „lockdown-ów”, które to dane były również podstawą dla prognoz dochodów JST w zakresie udziałów w PIT w okresach wieloletnich. Obecnie mamy inne wskaźniki

makroekonomiczne i realne wykonanie dochodów z PIT, które obrazują wskaźniki PKB i inflacji prognozowane na rok 2021 i rok 2022 oraz bieżący wzrost dochodów z PIT - w stosunku do przyjętych planów z końca roku 2020. Z jednej strony szacowany na rok 2021 wzrost PKB w cenach bieżących (uwzględniający inflację) może przekroczyć 10%, a z drugiej strony przyrost dochodów z PIT wyniósł ponad 16,8% w okresie styczeń - lipiec 2021 w stosunku do analogicznego okresu roku 2020. **Zatem zasadny jest postulat zwiększenia części kwoty referencyjnej z tytułu dochodów samorządów z PIT o minimum 10% (do kwoty 63 mld zł) w stosunku do prognoz Ministerstwa Finansów na rok 2021** (udział JST w planowanych dochodów z PIT w 2021 roku to 57,3 mld zł).

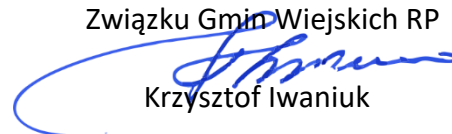
2. Zmianę sposobu rozdysponowania części rozwojowej subwencji ogólnej, o której mowa w art.1 pkt. 12 poprzez:

- zwiększenie kwoty podstawowej **do 80%** i jednocześnie **wykreślenie z ustawy premii aktywizacyjnej,**
- zmianę kryteriów podziału **premi inwestycyjnej** - podział kwoty premii **proporcjonalnie do długości dróg utwardzonych** z uwzględnieniem ich standardu.

Należy zauważyć, że pomimo nazwy „**rozwojowa**” części subwencji ogólnej, jest ona faktycznie rekompensowaniem w okresach wieloletnich dużych ubytków w dochodach w PIT z tytułu projektowanych zmian w podatkach dochodowych od 2022 roku. Dlatego nie jest zasadne wyłącznie znacznej części gmin z dostępu do 40% kwoty subwencji rozwojowej tylko dlatego, że w poprzednich okresach budżetowych gmin nie było stać na realizację inwestycji ponad przeciętną. Ponadto kryteria dla przyznania premii aktywizacyjnej i inwestycyjnej nie są właściwe zarówno co do spójności z nazwą premii, jak i celami zrównoważonego rozwoju. Skupiają się one na przeszłości, a nie na przyszłości. Powinniśmy wychodzić w przyszłość i od strony uwzględnienia właściwie rozumianych potrzeb mieszkańców gmin. Proponowane zmiany z jednej strony gwarantują racjonalny udział wszystkich samorządów w podziale subwencji rozwojowej, a kryteria podziału premii inwestycyjnej uwzględniają, pomimo ujęcia tylko wskaźnika drogowego, skalę potrzeb inwestycyjnych wynikających z rozległości infrastruktury zarówno transportowej, sieciowej czy nawet placówek oświatowych. Niniejsza zmiana spowoduje, że żaden samorząd nie będzie pomijany w podziale części subwencji rozwojowej.

Zarząd Związku Gmin Wiejskich RP chce zwrócić uwagę ustawodawcom jak szczególną, w swojej istocie, jest niniejsza ustawa dla przyszłości funkcjonowania samorządów, pozbawionych znacznej części dochodów własnych z tytułu wprowadzenia Programu Polski Ład. Dlatego uwzględnienie tylko tych dwóch postulatów, pozwoli choć na częściowe łagodzenie skutków finansowych dla samorządów w okresie wieloletnim w wyniku wprowadzanych zmian przepisów podatkowych od 2022 roku.

Przewodniczący
Związku Gmin Wiejskich RP

Krzysztof Iwaniuk

Poznań, dnia 30 września 2021 r.